

[Stauning.]

vi alligevel ikke; den højtærede Minister maa undskylde, en lille bitte Smule almindelig sund Menneskeforstand har vi ogsaa i Hovedet; jeg forstaar, som sagt, at man ikke vurderer os højt, men alligevel, jeg beder dog om, at man vil indrømme os en lille Smule almindelig Menneskeforstand.

Den højtærede Minister benyttede imidlertid Lejligheden til at henvise til dette Skræmmebillede, og med ligefrem Gysen henviste han til svenske Socialdemokraters Udtalelser og Virksomhed for en Statsbank. Jeg maa sige, det overraskede mig i og for sig, for vi er jo ellers ikke vant til at faa Svenskerne serveret paa den Maade. Ellers er svenske Socialdemokrater nogle helt anderledes brave og fordragelige og samfundsnyttige Mennesker end de danske Socialdemokrater, men i dette Øjeblik var Svenskerne alligevel blevet en Del af det Skræmmebillede, som Ministeren havde Brug for. Mon nu den Slags Ting kan gøre sig i Længden? Der maa dog vel ogsaa i andre Menneskers Hjerne være en Smule sund Fornuft, saa de kan opfatte Meningen med sligt. Jeg tror imidlertid, Ministeren har begaaet en Fejl ved at indskrænke sin Læsning til svensk „Social-Demokraten“. Jeg indrømmer, det er et fortræffeligt Blad, som ogsaa jeg læser med Glæde, og det er rimeligt, at ogsaa Ministeren nyder dette Blad, men han burde dog ogsaa have studeret svensk *Bankvæsen*, naar han vil inklade sig paa Drøftelser heraf, inden han gik til at afvise al Forbindelse mellem Stat og Bank. Da det altsaa ikke er sket, da Ministeren ikke har gjort sig den Ulejlighed at studere svensk *Bankvæsen*, men har nøjedes med at studere svensk „Social-Demokraten“, maa jeg maaske have Tilladelse til at gøre et Par Bemærkninger om, hvorledes det er i Sveriges Stat, altsaa ogsaa udenfor det socialdemokratiske Parti.

I Sverige bestaar der nemlig en stor Statsbank, en meget gammel Statsbank; den er flere Hundrede Aar gammel. Den svenske Riksbank har bestaaet meget længe som Statsbank. Den er moderniseret gentagne Gange ved Lovgivning; senest tror jeg en gennemgribende Lovgivning fandt Sted i 1897. Den har en af Staten anbragt Grundfond paa 50 Mill. Kr., altsaa svarende til en Aktiekapital, og ingen andre end den svenske Stat har Andele eller Aktier i Banken. Den er Sveriges Seddelbank, men den er meget mere. Den er nemlig Regulatoren, Statens Regulator paa Pengemarkedet, af største Værdi for Næringslivet i Sverige. Seddelomløbet spiller naturligvis en Rolle

for denne Bank som for Nationalbanken i Danmark, men det er ikke væsensforskelligt fra det danske, det svenske Seddelomløb var gennemsnitlig i 1926 481,6 Mill. Kr., det danske var den 31. Juli 1926 388,6 Mill. Kr.; saa paa dette Omraade er Forskellen ikke overvældende, og det er altsaa ikke derfra, den betydeligere baade Indtægt og Indfyldelse stammer. Den svenske Riksbank udøver nemlig en betydelig mere omfattende Virksomhed end at varetage Seddelvæsenet. Den tager ganske vist ikke mod Indlaan — det har den gjort tidligere, men ved en Lovændring, da de Konservative havde Magten i 1897, forandrede man dette Forhold —, men til Trods derfor driver Riksbanken alligevel en omfattende Virksomhed. Dens Nettogevinst var f. Eks. i 1926 17 225 412 Kr. plus en Overførsel fra foregaaende Aar, saaledes at den kom op paa 18¼ Mill. Kr. som det virkelige balancemæssige Overskud, og af dette Beløb er afgivet til Staten for samme Aar 15 700 000 Kr. I de sidste 6 Aar er der afgivet til Staten aarlig fra Riksbanken mellem 12 og 16 Mill. Kr. Se, det er jo et meget naturligt Forhold. Det er lige det omvendte Forhold af det, vi har. Her skal vi betale et lignende Beløb ud hvert Aar gennem en lang, lang Række Aar. Riksbanken udøver, som sagt, en betydelig Virksomhed; den belaaner Veksler for alle, ikke blot for Banker, men ogsaa for private, den giver Hypoteklaan og Laan til Kommuner og Amter, den laaner paa Obligationer og til Dels ogsaa paa Aktier, giver Laan i faste Ejendomme, giver Laan paa Kreditiver og har en særligt Fond, af hvilken den yder Afbetalingslaan. Altsaa, den har en omfattende bankmæssig Virksomhed, naturligvis begrænset af den Omstændighed, at den ikke har Indlaanskapital at virke med, men alligevel en Virksomhed indenfor de Grænser, som nu her er afstukket, som er i Stand til at skabe en særdeles nyttig, regulerende Virksomhed, og dette anser jeg for langt vigtigere end den Omstændighed, at den kan give en betydelig aarlig Afgift, eller hvad man vil kalde det, en betydelig Del af sit aarlige Overskud til Staten. Dette er naturligvis vigtigt og fortræffeligt, men det er dog ikke det mest betydende. Det væsentlige er den store Betydning, som Banken har for Erhvervslivet i Sverige. Den holder Diskontoen nede, den svenske Riksbank har eller havde i hvert Fald i forrige Maaned, da jeg besøgte den, en Diskonto af 3½ pCt., og dens Rente for Udlaan er for den højstes Vedkommende 4 pCt. Den tvinger hele *Bankvæsenet* i Sverige til at holde samme